

Jaarverslag 2024

**Regionaal
Expertteam Jeugd
Friesland**

incl monitor

REX Jaarbericht 2024

Het REX (Regionaal Expertteam Jeugd Friesland) bestaat uit een team van verschillende deskundigen dat kan worden ingeschakeld wanneer sprake is van een **vastgelopen complexe casus**.

Dit bericht geeft inzicht in het aantal aanmeldingen, welke organisaties aanmelden en wat het REX is opgevallen in de periode 2024.

Werkwijze REX

Aanmelding

Als er sprake is van een vastgelopen complexe casus kan aangemeld worden bij het REX Friesland met het aanmeldformulier; de aanmelding is voorzien van een tijdlijn, verklarende analyse en beschikbare rapportages. Het aanmeldformulier is beschikbaar op de website van Sociaal Domein Fryslân.

Iedereen mag een casus melden, ook jongeren en ouders in samenwerking met de verwijzer. Er vindt screening plaats op criteria, voordat de casus wordt besproken. De complexiteit van de casus kan op inhoud én beschikbaarheid van zorg zitten, maar ook op samenwerking. Een casus is complex als de casus samenwerking vereist tussen meerdere partijen. De casus wordt niet besproken als deze op een andere overlegtafel ligt, denk hierbij aan MDA++, Beschermtafel, Zorg- en Veiligheidshuis.

Aduies

Om te komen tot een advies spreekt het REX vaak met meerdere personen, zoals met de jongere, het gezin, professionals en andere belangrijke personen. Gemiddeld wordt binnen 6 weken een eerste advies gegeven, dit is afhankelijk van beschikbare informatie, mate van veiligheid en van mogelijk nog uit te voeren diagnostiek. Adviezen bestaan uit meerdere elementen, zowel een korte als een lange termijn advies, wie de regie heeft en veiligheidsrisico's worden benoemd.

Werkwijze REX

Opvolging

Na elk uitgebracht advies wordt gevraagd naar de opvolging van het advies. Dit wordt gevraagd na 6-8 weken en na 6-8 maanden. Deze input wordt toegevoegd aan de landelijke monitor voor Expertteams. Als een advies niet kan worden opgevolgd, om welke reden dan ook, wordt een vervolggesprek ingepland. Het REX benut de verklarende analyse voor het advies. Het REX is niet voor crisis. Bij de gesprekken geeft het REX aan betrokkenen aan 'niet over het REX te praten, maar met het REX'; zo kunnen we van elkaar blijven leren.

Uitgangspunten

Het REX geeft een advies in het kader van duurzame ontwikkeling en veiligheid van de jeugdige en het gezin voor de lange termijn. Het kan zijn dat het advies richtinggevend wordt, omdat nog niet alle informatie bekend is of er nog een en ander uitgezocht moet worden. Verwijzers, gebiedsteams en jeugdhulp-aanbieders conformeren zich aan het advies. Het advies wordt namens het REX uitgebracht; er is geen sprake van een behandelrelatie met de jeugdige en/of ouders vanuit het REX. Het REX beheert geen dossier van het gezin/jeugdige.

Team expertise REX:

Medisch, (Neuro)psychologisch, Ontwikkelingsstoornis, Trauma, LVB, Verslaving, Jeugdbescherming, Jeugdreclassering, Speciaal onderwijs/jeugdhulp, Psychodiagnostiek, Sociale Kaart.

A. Aantal meldingen

In 2024 zijn er 24 casussen aangemeld. Sinds de start van het REX in 2019 t/m 2024 zijn er 149 casussen aangemeld. Zodra er een casus wordt aangemeld, wordt deze door de voorzitter en secretaris doorgenomen. Waar nodig worden aanvullende vragen gesteld en geuraagd naar beschikbare rapportages en wordt beoordeeld of er sprake is van een 'vastgelopen complexe casus'.

Er zijn in 2024 vijf casussen die in voorgaande jaren zijn aangemeld waarbij nog steeds monitoring plaatsvindt. Twee van deze casussen zijn in 2019 al aangemeld bij het REX. De jongeren zijn inmiddels 18+, maar vanwege veiligheidsrisico's blijft het REX betrokken.

Aduiezen bestaan veelal uit meerdere aspecten (hulpverlening/ behandeling, wonen, hulpverlening, financiën, onderwijs/ daginvulling, gezondheid) en wordt voor de langere termijn opgesteld.

B. Wat valt op, wat komt veel naar voren

In de jaarberichten van het REX worden opvallende zaken toegelicht. Een aantal zaken blijven echter terugkomen. Het REX heeft daarbij de vraag gesteld: hoe komen we van 'Opdracht' naar 'Doen'. Hiervoor heeft het REX gesprekken met Sociaal Domein Fryslân om af te stemmen wie wat kan betekenen voor het optimaal organiseren van het Friese jeugdzorgstelsel.

De opvallende zaken in 2024 zijn:

Helicopterview tijdens crisis

Bij een casus wordt geen samenwerking ervaren, de beschikbare informatie wordt niet gedeeld van de ene samenwerkingspartner naar de andere. Het uitraken van de jeugdige en ouders begint dan steeds weer opnieuw. Het REX mist een helicopterview van professionals. Men vaart op de crisis die dan speelt en neemt/kan niet de tijd nemen om naar de casus van bovenaf te kijken. Men doet steeds een crisisanalyse (zoals triage bij crisis, maar er wordt niet gekeken vanuit het grote geheel (tijdlijn gezin).

Kijken naar patronen

Er wordt naar de hulpvraag van dat moment gekeken, maar benut hierbij ook informatie van de Jeugdgezondheidszorg en medische informatie en eerdere hulpverleningsgeschiedenis. Leg hierbij verbanden tussen de hulpvraag en eerdere gesignaleerde informatie. Ook hierbij geldt: kijk naar de tijdlijn vanaf zwangerschap en niet vanaf de hulpvraag; neem ook de voorgeschiedenis van ouders/opvoeder (pathologie) mee.

Reflectie op eigen handelen

Bij bespreken van casuïstiek merkt het REX op dat professionals het als vervelend ervaren als genoemd wordt waarom een situatie is ontstaan en die mogelijk is ontstaan bij keuzes in handelen. Reflectie op eigen handelen zou meer gemeengoed moeten zijn, om van elkaar te leren. Dit geldt voor de direct betrokkenen bij een casus, maar ook bij managementniveau wordt dit door het REX signaleerd (organiseer reflectie binnen je organisatie).

Analyseren Verklarende Analyse

Het REX ziet graag dat een Verklarende Analyse wordt opgesteld voordat een aanmelding bij het REX wordt gedaan. Indien de aanmelder hierin niet kan voorzien, kan het REX hierbij faciliteren. Bij aangeleverde Verklarende Analyses valt het op dat de analyse wel wordt gedaan, maar conclusies hieraan verbinden nog niet voldoende gebeurt. Het blijft dan bij een integratief beeld. Een volgende verbeterstap is patronen te herkennen vanuit de tijdlijn en dat je deze samen met het gezin doorneemt. Dit kunnen moeilijke gesprekken zijn, het mag dan ook wel schuren; hiermee kom je samen tot een steeds betere verklaring.

Procesregisseur

Een aantal jongeren met complexe problematiek verblijven bij jeugdhulp-aanbieders die op dat moment niet de competenties hebben om deze complexiteit te doorgronden. Voor deze jongeren is wonen in een kleine groep zeker passend maar is de know how bij personeel niet aanwezig. Een inhoudelijk en proces-regisseur kan hierbij van betekenis zijn als een jongere op een kleine woonlocatie is waarbij meer expertise nodig is.

Een procesregisseur heeft dan tijdelijk de regie op het proces, over het opvolgen van het REX-advies, zoals het meekijken naar bejegening van de jongeren.

We noemen dit ook wel de do's en don'ts die je wel of niet moet toepassen bij deze specifieke jongere, of de daginvulling afdoende is.

Daarbij kan het zijn dat er nog geen behandeling is gestart omdat er eerste sprake moet zijn van stabiliseren en veiligheid creëren. Indien dit aan de orde is, maakt de procesregisseur afspraken met de regiebehandelaar wanneer het best passende moment is om de behandeling te kunnen gaan starten.

Er kan ook een inhoudelijk regisseur worden ingezet: deze regisseert en stuurt inhoud op basis van expertise en consensus. De procesregisseur bewaakt het proces, anticipeert op afwijkingen en belemmeringen en creeert de voorwaarden voor betrokkenen om het REX-advies uitvoerbaar te maken. Deze inzet kan vanuit het REX worden gedaan.

Wisselingen personeel

Binnen het werkveld van de jeugdzorg is sprake van arbeidskrapte op vele gebieden (jeugdbescherming, behandelaars, SKJ-professionals). Het REX is eveneens de 'stoelendans' opgevallen; binnen Friesland blijven werken, maar wel wisselen van organisaties.

C. Wat ons eerder opviel

Opvallende zaken uit eerdere jaarverslagen worden hieronder genoemd.
In de voorgaande jaarverslagen staat een uitgebreidere toelichting van de opvallende zaken.

- Overgecontroleerd; leren om de machteloosheid in complexe casuïstiek te verdragen; vele betrokkenen, maar dan gebeurt er juist niets.
- 18-/18; Toekomstplan; zaken regelen voor 18e jaar, zoals bewindvoering/mentorschap.
- Inhoudelijke regie en procesregie; tijdelijke inzet vanuit het REX.
- Jongeren: een plek om te wonen/alleen, niet op een groep.
- Deskundigheidsbevordering; verbeteren expertise.
- Eerst begrijpen, dan (Be)handelen!
- Tijdlijn en informatie delen.
- Sociale emotionele leeftijd in beeld hebben.
- Betekenis van de problematiek van ouders.
- Te lang 'doormodderen' met te lichte vormen van hulpverlening.
- Bij complexe problematiek vanaf 14/15 jaar.
- Leerplicht acteert onvoldoende op jeugdigen die niet naar school gaan.

D. Wie melden vastgelopen complexe casuïstiek

Verwijzers kunnen een casus aanmelden. Uit een aantal gemeenten komen geen meldingen bij het REX; het is een vraag van het REX of het REX in die gemeenten niet voldoende bekend is, de gemeente zelf een multidisciplinair team beschikbaar heeft of in die gemeenten zijn geen vastgelopen complexe casussen? Het REX heeft in 2024 een aantal gemeenten daarover gesproken en daarnaast is aan alle Friese gemeenten gevraagd de ervaringen met het REX te delen, zodat het REX hiervan kan leren en verbeteren. De resultaten hiervan komen in 2025 terug.

De in Friesland werkzame Gecertificeerde Instellingen melden regelmatig casuïstiek aan, zowel Regiecentrum Bescherming en Veiligheid en van de William Schrikker Stichting. Leger des Heils Jeugdbescherming & Reclassering heeft dit jaar geen aanmelding gedaan.

E. Organisatie JENN

Het REX werkt samen met de Regionale Expertteams Jeugd Groningen en Drenthe. Ondanks de verschillen in werkwijze zien de verschillende tafels dezelfde patronen. Deze patronen zijn gedeeld door het JENN (meer informatie: kijk op <https://jennoord.nl/terugblik-netwerkmiddag>). Hieronder de patronen:

Patronen Regionale Expertteams

Ontbreken van partnerschap
Gezamenlijke koers en gedeelde verantwoordelijkheid

Patronen Regionale Expertteams

Onderwijs:
Vanuit kokers niet op te lossen
Commitment op de verklarende analyse

Patronen Regionale Expertteams

Schadelijke zorg:
(levert meer schade op dan verbetering)
Handel alléén als het echt in het belang van het kind is

Patronen Regionale Expertteams

Partnerschap zeer complexe doelgroep
Kennissen en bewustzijn van de cirkel van eindgedrag

Patronen Regionale Expertteams

Perspectief en/of problematiek van ouders niet herkennen
Ouders zijn volwaardige partner

Patronen Regionale Expertteams

Ouders worden niet gehoord en/of focus alleen op kind
Ouders zijn volwaardige partner

Landelijke thema's

Stilstaan om vooruit te kunnen gaan:
de verklarende analyse

Landelijke thema's

Focus op risicobeheersing
Gezamenlijk verantwoordelijkheid én angst dragen

Het REX ontvangt vanuit het JENN (Jeugd Expertisenetwerk Noord-Nederland) financiële middelen voor de instandhouding van het team en voor 'kennis opdoen en leren'. Elke regio heeft een Expertteam vanuit een landelijke opdracht. Kijk voor meer informatie op de site van de Vereniging van Nederlandse gemeenten (<https://ung.nl/artikelen/contactgegevens-expertteams-jeugd>).

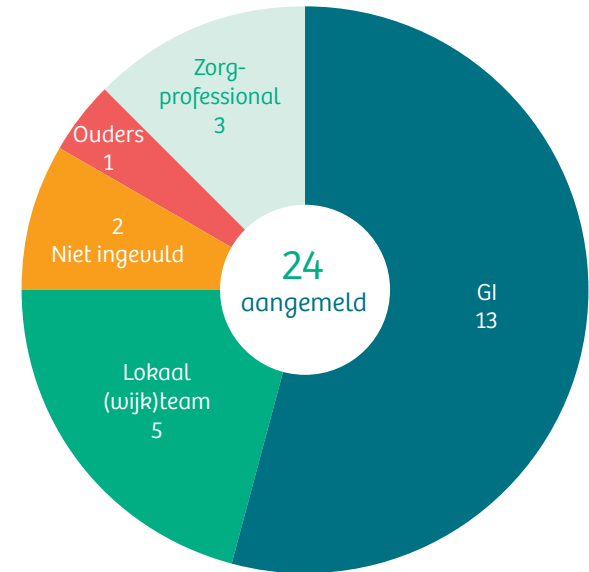
Wanneer een casus tussen wal en schip raakt als het gaat om middelen is eveneens de mogelijkheid om middelen vanuit het JENN te benutten in een casus. In 2024 waren gelden beschikbaar voor de inzet van een procesregisseur. De middelen van het JENN waren echter niet toereikend, waarbij Sociaal Domein Fryslân/de Friese gemeenten dan ook een bijdrage heeft geleverd.

F. Facilitering door SDF

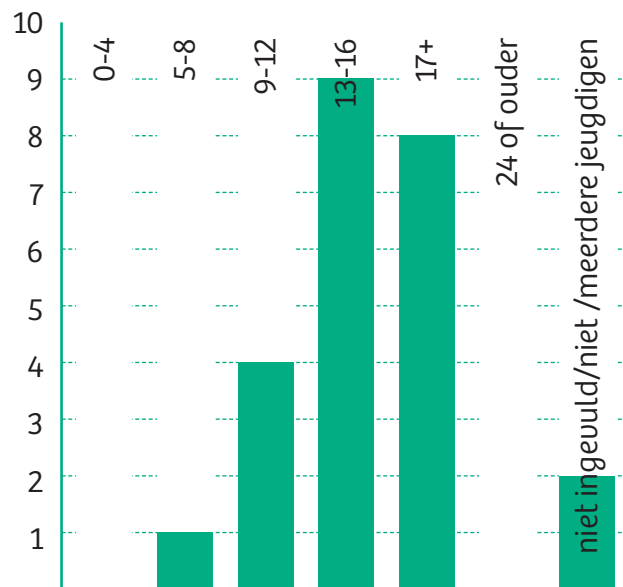
Het REX wordt door Sociaal Domein Fryslân gefaciliteerd voor wat betreft het gebruik kunnen maken van een beveiligde werkomgeving, juridische ondersteuning en gebruik van de klachtenprocedure. Als grondslag voor het REX wordt Beleidsnotitie REX gehanteerd. Deze is door alle Friese wethouders Jeugd vastgesteld in 2019. De notitie wordt in 2025 herzien.

Cijfers 2024

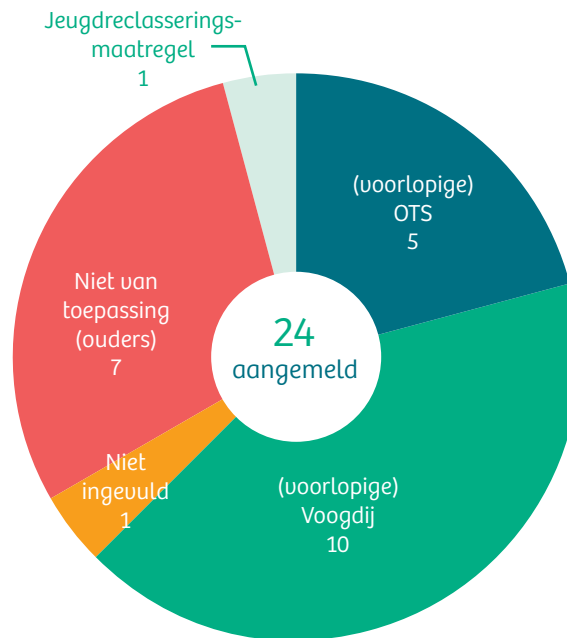
Vraagsteller

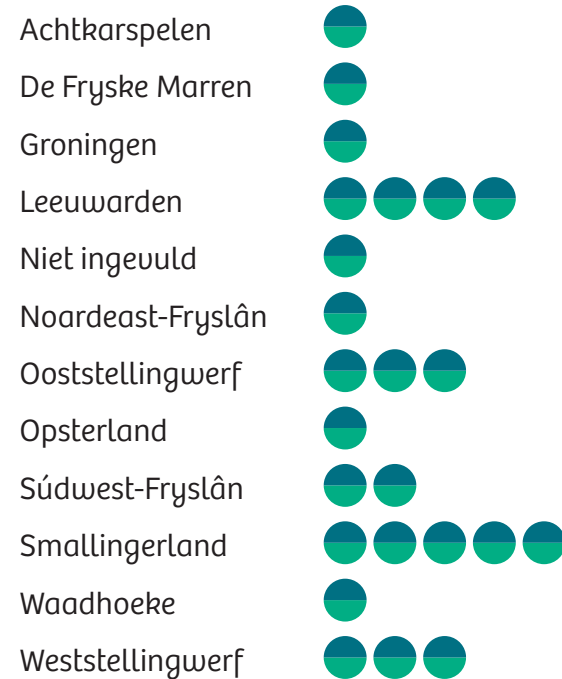
Leeftijdscategorie

Juridisch kader

Verantwoordelijke gemeente

regionaal expertteam
jeugd friesland

Kijk voor meer informatie op www.sdfryslan.nl/rex-jeugd

Hier vindt u folders voor professionals en jeugdigen/het gezin.

Of neem contact op met info@refriesland.nl

www.sdfryslan.nl/rex-jeugd